

- hosudarstvemoho unyversyteta [Bulletin of Kharkov State University]. 1980, no. 196, pp. 35–38.
22. Maievska L. D. Anhlo-amerykanizmy i yix atraktyvnist u nimetskomovniy reklamy [Anglo-Americanisms and their attractiveness in German-language advertising] *Vzaimodiia odnyts riznykh rivniv hermanskykh, romanskykh i slovianskykh mov* [Interaction of units of different levels of Germanic, Romanesque and Slavic languages]. Kyiv, KDPPM, 1991, pp. 161–164.
 23. Koschnick W. J. *Standart-Lexikon. Werbung. Verkaufsforderung. Öffentlichkeitsarbeit*. München; New Providence; London; Paris, 1996, s. 145.
 24. Flader D. *Strategien der Werbung: ein linguistisch-psychoanalytischer Versuch zur Rekonstruktion der Werbewirkung*. Kronberg: Scriptor, 1974. 235 s.
 25. Römer R. *Die Sprache der Anzeigenwerbung*. Düsseldorf: Schwann, 1973. 288 s.
 26. Flader D. Manipulation durch Sprache am Beispiel der Konsumwerbung. *Studienbrief des Fernstudienganges "Sprache im Unterricht"*; hrsg. von dem Deutschen Institut für Fernstudien. Tübingen: DIFF, 1975. Teil 3. 70 s.
 27. Hartwig H. *Das Wort in der Werbung: ein Nachdenkewerk, das in die Geheimnisse der Sprachwelt einführt, neue Wortquellen erschließt, die Werbewirksamkeit der einzelnen Wortarten untersucht und an aktuellen Beispielen neue Wege der Textgestaltung aufzeigt*. München: Thiemig, 1974. 176 s.
 28. Hauswaldt-Windmüller B. *Sprachliches Handeln in der Konsumwerbung: eine herrschaftsbestimmte Form der Kommunikation; polit-ökonomische, pragmatische und ideologiekritische Aspekte bei der Untersuchung sprachlicher Handlungen in der Konsumwerbung am Beispiel der Rundfunkwerbung*. Weinheim: Beltz, 1977. 170 s.
 29. Hoffmann H.-J. *Psychologie der Werbekommunikation*. Berlin – New York: de Gruyter, 1981. 166 s.
 30. Januscek F. *Sprache als Objekt: "Sprechhandlungen" in Werbung, Kunst und Linguistik*. Kronberg – Ts.: Scriptor-Verl., 1976. 309 s.
 31. Sauer N. *Werbung – wenn Worte wirken: ein Konzept der Perlokution, entwickelt an Werbeanzeigen*. Münster: Waxmann, 1998. 326 s.
 32. Weis H. C. *Marketing. Kompendium der praktischen Betriebswirtschaft*. Ludwigshafen (Rhein), 1990. 518 s.
 33. Arnold Y. V. *Stylstyka sovremennoho anhlyiskoho yazika (stylstyka dekodirovaniya)* [The style of modern English (decoding style)]. Moscow, Prosveshchenye, 1990. 300 p.
 34. See point 33.
 35. Zhuravlov V. K. *Vneshnye y vnutrennye faktory yazikovoi evoliutsyy* [External and internal factors of language evolution]. Moscow, Nauka, 1982. 328 p.
 36. Rozen E. V. *Nemetskaia leksyka: ystoria y sovremennost* [German vocabulary: history and modernity]. Moscow, Visshaia shkola, 1991. 96 p.
 37. Rozen E. V. *Novye slova y ustoiychie slovosochetaniya v nemetskom yazike* [New words and stable phrases in German]. Moscow, Prosveshchenye, 1991. 192 p.
 38. Kovalev H. F. *Ymia sobstvennoe kak pretsedent v reklame* [Proper name as a precedent in advertising]. *Vestnyk VGU. Seryia: Fylolohyya. Zhurnalystyka* [Bulletin of VGU Series: Philology. Journalism]. 2004, no. 1, pp. 158–164.
 39. Yartseva, V. N., ed. *Lynhvystycheskyi entsyklopedycheskyi slovar* [Linguistic Encyclopedic Dictionary]. Moscow, Sovremennaia entsyklopediya, 1990. 685 p.
 40. Pocheptsov H. H. *Kommunikativnye tekhnolohyy* [Communication technologies]. Moscow, Refl-buk; Kyiv, Vakler, 2000. 352 p.

Надійшла (received) 15.12.2018

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Самаріна Вікторія Вікторівна (Самарина Виктория Викторовна, Samarina Viktoria Viktorivna) – кандидат філологічних наук, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри ділової іноземної мови та перекладу; м. Харків, Україна; ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-7904-0616>; e-mail: tihonravov@kpi.kharkov.ua.

Дзюба Олександр Вікторович (Дзюба Александр Викторович, Dzyuba Olexandr Viktorovich) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», студент; м. Харків, Україна; e-mail: tihonravov@kpi.kharkov.ua.

УДК 811.11+004.773

DOI: 10.20998/2227-6890.2019.01.15

В. М. МИРОШНИЧЕНКО, І. С. ШИШКОВА

АНГЛІЙСЬКІ ЛЕКСИЧНІ НОВОУТВОРЕННЯ У СФЕРІ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Стаття присвячена дослідженню інформації щодо комп'ютерних термінів та вивченню способів утворення комп'ютерних неологізмів в українській та англійській мовах. Мова техніки оперує поняттями і термінами, які складають значну частину всього лексичного складу мови, тому було розроблено теоретичне підґрунтя для вивчення способів перекладу комп'ютерних лексичних одиниць. У даній статті розглянуті нові тенденції в утворенні неологізмів комп'ютерної сфери. Особлива увага приділяється класифікації типів морфологічного словотвору в лексичній галузі комп'ютерних наук та інформаційних технологій (афіксація; словоскладання; конверсія; реверсія чи зворотній словотвір; контамінація; скорочення). Важливо відмітити основні методи утворення сленгу (калька; напівкалька; фонетична мімікрія; переклад) та появу неологізмів, які є результатом процесів словотворення. Слід зосередити увагу на видах словотворчих способів: афіксація, конверсія, словоскладання, абрєвіація, злиття (телескопія) та редуплікація (повтор). Нові одиниці комп'ютерної лексики утворюються саме за їх допомогою. Проаналізовано способи творення комп'ютерного сленгу та особливості функціонування його в різних стилях української мови. У статті звернено увагу ще на одну яскраву тенденцію словотвору в галузі комп'ютерної лексики — гетерогенної дуплікації словотворчих елементів, та визначено суть цього процесу. Комп'ютерна термінологія стала об'єктом активного лінгвістичного вивчення, чому свідчить величезна кількість досліджень на цю тему. Питання особливостей перекладу лексичних новотворів стало предметом дослідження у працях І. В. Корунця, М. І. Мостового та Н. Ф. Зацного. У роботах цих учених висвітлено загальні проблеми

© В. М. Мирошніченко, І. С. Шишкова, 2019

науковотехнічного перекладу. Крім цього, у статті наведено багато прикладів лексичних одиниць, приналежних комп'ютерному сленгу та визначено основні тенденції його творення. Комп'ютерний сленг української та англійської мов використовується з метою надання мовленню емоційного забарвлення, вираження суб'єктивного ставлення до предмета чи явища або ж через відсутність відповідників у літературній мові.

Ключові слова: комп'ютерні неологізми, морфологічне словотворення, афіксація, конверсія, реверсія, редуплікація, методи утворення сленгу, телескопія.

В. М. МИРОШНИЧЕНКО, И. С. ШИШКОВА

АНГЛИЙСКИЕ ЛЕКСИЧЕСКИЕ НОВООБРАЗОВАНИЯ В СФЕРЕ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И ОСОБЕННОСТИ ИХ ПЕРЕВОДА НА УКРАИНСКОМ ЯЗЫКЕ

Статья посвящена исследованию информации о компьютерных терминах и изучению способов образования компьютерных неологизмов в украинском и английском языках. Язык техники оперирует понятиями и терминами, которые составляют значительную часть всего лексического состава языка, поэтому была разработана теоретическая основа для изучения способов перевода компьютерных лексических единиц. В данной статье рассмотрены новые тенденции в образовании неологизмов компьютерной сферы. Особое внимание уделяется классификации типов морфологического словообразования в лексике в области компьютерных наук и информационных технологий (аффиксация; словосложение; конверсия; реверсия или обратное словообразование; контаминация, сокращение). Важно отметить основные методы образования сленга (калька; полукалька; фонетическая мимикрия, перевод) и появление неологизмов, которые являются результатом процессов словообразования. Следует сосредоточить внимание на видах словообразовательных способов: аффиксация, конверсия, словосложение, аббревиация, слияние (телескопия) и редупликация (повтор). Новые единицы компьютерной лексики образуются именно с их помощью. Проанализированы способы создания компьютерного сленга и особенности функционирования его в разных стилях украинского языка. В статье уделяется внимание еще одной яркой тенденции словообразования в области компьютерной лексики - гетерогенной дубликации/ словообразовательных элементов, и определена суть этого процесса. Компьютерная терминология стала объектом активного лингвистического изучения, чему свидетельствует огромное количество исследований на эту тему. Вопрос особенностей перевода лексических новообразований стал предметом исследования в работах И. В. Корунца, М.И. Мостового и Н.Ф.Затского. В работах этих ученых отражены общие проблемы научнотехнического перевода. Кроме этого, в статье приведено много примеров лексических единиц, принадлежащих компьютерному сленгу и определены основные тенденции его творения. Компьютерный сленг украинского и английского языков используется с целью предоставления речи эмоционального окраса, выражения субъективного отношения, к предмету или явлению или же из-за отсутствия соответствий в литературном языке.

Ключевые слова: компьютерные неологизмы, морфологическое словообразование, аффиксация, конверсия, реверсия, редупликация, методы образования сленга, телескопия.

V. M. MYROSNYCHENKO, I. S. SHISHKOVA

ENGLISH LEXICAL INNOVATIONS IN THE FIELD OF COMPUTER TECHNOLOGIES AND THEIR TRANSLATION FEATURES IN UKRAINIAN LANGUAGE

The article is devoted to the research of information about computer terms and the study of ways of forming computer neologisms in Ukrainian and English languages. The language of technology operates with concepts and terms that constitute a significant part of the entire lexical composition of the language, therefore a theoretical basis was developed for studying the methods of translating computer lexical units. This article discusses new trends in the formation of neologisms of the computer science. Particular attention has been paid to the classification of the most productive types of morphological word-formation in the field of Computer Sciences and Information Technologies (affixation; composition; conversion; reversion or inverse word formation; contamination, reduction). It is important to note the main methods of the slang formation (tracing; half-calque; phonetic mimicry, translation) and the appearance of neologisms, which are the result of word-building processes. It is necessary to focus on the types of word-formation methods: affixation, conversion, composition, abbreviation, fusion (telescope) and reduplication (repetition). New units of computer vocabulary are formed with their help. Methods of creating computer slang and features of its functioning in different styles of the Ukrainian language are analyzed. The article focuses on another bright trend of word-formation in the field of computer vocabulary - the heterogeneous duplication of word-formation elements, and the essence of this process is defined. Computer terminology became the object of active linguistic study, which is evidenced by the huge amount of research on this topic. The question of translation features of lexical innovations was the subject of research in the works of I. V. Koruntsa, M. Mostovogo and N. Zatsnogo. The works of these scientists reflect the general problems of scientific and technical translation. In addition, the article cites many examples of lexical units belonging to computer slang and defines the main trends of its creation. The computer slang of the Ukrainian and English language is used to provide speech of emotional color, expression of a subjective attitude to a subject or phenomenon, or because of the lack of correspondences in the literary language.

Keywords: computer neologisms, morphological word formation, affixation, conversion, reversion, reduplication, slang formation, telescopey.

Вступ. В усі часи вчені вивчали терміносистеми, які стосуються різних сфер нашого життя. Саме через зростаючу зацікавленість суспільства у нових технологіях, а особливо у комп'ютерних новинках, комп'ютерна лексика поширюється новими виразами і словами майже кожного дня, так як ця сфера розвивається неймовірно швидко. Даною підмогою користуються люди, які надають до одного напрямку науково-технічної підготовки.

Мовою комп'ютеру та інтернету є англійська мова, якою більшість непрофесійних користувачів комп'ютерами володіють на недостатньому рівні. Але у будь якому випадку, їм доводиться використовувати комп'ютерну термінологію.

Мова як засіб спілкування має яскраво виражений соціальний характер, де суспільні функції активно впливають на її структуру і багато в чому визначають її розвиток. У цьому плані комунікативний статус і сутність мови комп'ютерників складає теоретичний і практичний інтерес. Тому ця стаття присвячена такому феномену, як комп'ютерна лексика, поява якої пов'язана з розвитком комп'ютерних технологій.

Метою даної статті є вивчення способів утворення неологізмів в українській мові, а також шляхи їх перекладу, які використовуються для інтерпретації англійських комп'ютерних термінів, враховуючи особливості перекладу відповідної професійної літератури.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю всебічного розгляду перекладу англійських неологізмів у сфері комп'ютерних технологій, а також засвоєння перекладачами здобутків теорії та практики перекладу. Адже на даному етапі розвитку людства, комп'ютерні технології відіграють величезну роль у житті кожної людини, тож дуже важливо правильно їх розуміти та перекладати.

Із розвитком обчислювальної техніки в Україні почала складатися специфічна мова, якою спілкувалися комп'ютерники-професіонали. Розповсюдження персональних комп'ютерів і створення Інтернету залучило до цієї сфери широкі шари населення, які сприйняли і збагатили комп'ютерну жаргонну лексику.

У молодіжному комп'ютерному жаргоні багато запозичень з англійської мови, здебільшого транслітерованих, а часто перероблених або навмисно покручених. В основному комп'ютерний жаргон послуговується окремими словами й виразами, вживаними в середовищі користувачів та спеціалістів-комп'ютерників, тобто вдається до використання жаргонної лексики. [9]

До основних методів утворення сленгу, що охоплюють більшість існуючої сленгової лексики, належать:

- калька (повне запозичення);
- напівкалька (запозичення основи);
- фонетична мімікрія;
- переклад:

а) з використанням стандартної лексики в особливому значенні;

б) з використанням сленгу інших професійних груп.

Калька – спосіб утворення, що містить у собі запозичення, граматично не освоєні українською мовою. При цьому слово запозичується цілком зі своєю вимовою, написанням і значенням. Ці слова здаються іноземними у вимові, в написанні вони відповідають усім нормам англійської мови.

При переході терміна з англійської мови в українську остання підпорядковує слово під норми не тільки своєї фонетики, як у попередній групі, але і під норми спелінгу та граматики (напівкалька). При граматичному засвоєнні англійський термін надходить у розпорядження української граматики, підкоряючись її правилам. Фонетична мімікрія – метод найбільш цікавий з погляду лексикології. Він заснований на фонетичному збігу семантично несхожих загальноживаних слів і англійських комп'ютерних термінів.

Не завжди до комп'ютерного сленгу потрапляють слова, запозичені з англійської мови. Дуже часто сленгова лексика утворюється шляхом перекладу англійського професійного терміна. Існує два можливих способи перекладу. Перший спосіб містить у собі переклад слова з використанням існуючих в українській мові нейтральних слів, що при цьому набувають нового значення зі зниженням стилістичного забарвлення.

У процесі перекладу спрацьовує механізм асоціативного мислення. Асоціації (або метафори), що виникли, можуть бути різноманітними: за формою предмета, за принципом роботи. Друга група – це терміни, що набули свій переклад сленгів шляхом використання лексики інших професійних груп. У результаті значення слова дещо змінюється, здобуваючи специфічний для комп'ютерного сленгу зміст.

Актуальність дослідження англомовної комп'ютерної лексики передусім зумовлено її значною популяризацією в умовах інтенсивного розвитку новітніх технологій.

Джерело появи нових лексичних одиниць і нових значень уже існуючих слів нерозривно пов'язане із процесом, відомим як словотворення. Результатом процесів словотворення є поява неологізмів.

Згідно з М. І. Мостовим, чітких критеріїв визначення неологізму як мовного явища немає, а спроби відмежувати його за певними правилами поки що позитивних наслідків не дають [8, с. 175]. Поділяючи думку В. В. Єлісеєвої [3, с. 44], вважаємо, що не кожне слово, яке з'являється у мові, можна називати неологізмом. Дослідження комп'ютерної лексики дало змогу простежити за функціонуванням оказіоналізмів, значення яких міцно пов'язане з певним контекстом і не сприймається поза його межами. Згодом, під час виникнення цілого комплексу передумов, слово може поступово закріпитися в мові (лексикалізуватися); на цій стадії воно стає неологізмом, який може остаточно увійти до лексичної системи або припинити своє існування.

Отже нове слово може бути новим за формою чи за змістом, або і за формою, і за містом.

Розрізняємо три групи неологізмів:

1) власне неологізми (нова форма і новий зміст);

2) перенайменування (нова форма – вже відомий зміст);

3) переосмислення (вже існуюча в мові форма – новий зміст).

Англомовна комп'ютерна лексика є окремою тематичною групою (ТГ). За визначенням Н. Ф. Алефіренко, ТГ – це сукупність слів, що позначають певну предметну галузь [1, с. 231].

Особливістю утворення комп'ютерної лексики є велика динамічність мовної матерії цієї ТГ. Це зумовлено зазначеними екстралінгвістичними чинниками, адже розвиток тієї чи іншої сфери науки та техніки знаходить відповідні процеси у мові. Галузь інформаційних технологій у наш час є домінуючою за швидкістю розвитку, а, отже, цілком логічно, що ця ТГ уособлює собою епіцентр найактивнішої частини словника, що постійно оновлюється та розвивається.

Лексичні одиниці різних пластів мови не знаходяться у статичному положенні одна щодо одної, а, навпаки, динамічно взаємодіють: терміни та номенклатурні найменування

детермінологізуються, переходячи до загальноживаної лексики; сленгові і жаргонні слова та професіоналізми популяризуються і, втрачаючи свою експресивну забарвленість, також набувають статусу загальноживаних слів.

Поставивши за мету класифікувати продуктивні типи словотворення комп'ютерної лексики, зазначимо, що останнім часом відбувається перегрупування продуктивних типів морфологічного словотворення. [3, с. 35]

За нашими спостереженнями, найпродуктивнішими є 6 типів морфологічного словотворення у лексиці галузі комп'ютерних наук та інформаційних технологій:

- 1) афіксація;
- 2) словоскладання;
- 3) конверсія;
- 4) реверсія чи зворотній словотвір;
- 5) контамінація;
- 6) скорочення.

Розглянемо кожен з них окремо:

1. Афіксація – утворення нової лексичної одиниці шляхом додавання до основи афікса. Залежно від місця розташування розрізняють: суфікси, префікси, інтерфікси, конфікси, інфікси та ін. Найпродуктивнішим підтипом для комп'ютерної лексики є суфіксація, що пояснюється, на нашу думку, великою кількістю понять, які мають інструментальну функцію.

2. Словоскладання – об'єднання двох чи більше основ в одне слово-комполит, що відрізняється своєю цільнооформленістю. Розрізняють складні та складнопохідні слова. Їхня відносно невелика кількість у комп'ютерній лексиці, на наш погляд, пояснюється ще недостатнім терміном існування цієї ТГ як такої. Зазвичай, композити – це наступний рівень сталих словосполучень, що зумовлюється високою частотністю їхнього уживання.

3. Конверсія – утворення нового слова шляхом переходу з класу однієї частини мови в іншу. Найпродуктивнішими є дві схеми: $N > V$ та $V > N$. Для першої схеми конверсії типовою є наявність агентивних чи інструментальних відносин між старою та похідною основами. Для другої схеми – передача похідним результату дії, яку передає основа дієслова.

4. Реверсія чи зворотній словотвір – деривація нових слів шляхом відсікання Афіксів.

5. Контамінація – вплив одного слова на інше, результатом чого є виникнення нової форми, що містить ознаки обох слів.

Зараз ще важко передбачити, які з цих неологізмів залишаться у мові, а які зникнуть.

6. Скорочення – процес усічення слова шляхом апокопи, афези чи синкопи. Різновидом скорочення є аббревіатури та акроніми, що є чи не найпродуктивнішим типом для нашої ТГ.

Лексико-семантичний спосіб також є одним з найпродуктивніших – значна кількість неологізмів з'являється шляхом переосмислення – метафори та

метонімії – вже існуючих слів і словосполучень.

Дослідження засвідчило, що утворення англомовної комп'ютерної лексики нерозривно пов'язане з процесом словотворення. За нашими спостереженнями, збагачення терміносистеми цієї галузі найяскравіше проявляється в такому типі морфологічного словотворення, як скорочення. Продуктивність саме цього типу зумовлено потребою мовної економії у сфері інформаційних технологій.

Особливістю комп'ютерної лексики є те, що в результаті інтенсивного та глибокого проникнення комп'ютерної техніки у всі сфери життя суспільства вона швидко втрачає вузькоспеціальний характер функціонування та стає здобутком загальноживаної лексики. Проблема лексико-семантичного способу утворення англомовної лексики галузі комп'ютерних наук та інформаційних технологій є настільки об'ємною, що потребує окремого ґрунтовного дослідження і слугуватиме предметом подальших наукових пошуків. [5].

Не можна не зазначити розподіл комп'ютерної лексики за частинами мови. Більшість є іменниками та дієсловами. Авжеж зустрічаються й інші частини мови, такі як, прикметники, прислівники. Також можна натрапити на вигук.

Структура англійської комп'ютерної лексики є дуже розгалуженою. Існує ряд номінацій, об'єднаних узагальнюючою назвою. Наприклад, box – комп'ютер:

- 1) toaster-toy – застарілий маленький комп'ютер
- 2) home-box – домашній комп'ютер
- 3) dinosaur – застарілий великий комп'ютер
- 4) green machine – комп'ютер для військовий цілей
- 5) web-toaster -комп'ютер-сервер.

Дана підмова насичена словами-синонімами. Поряд з ними звичайно ж знаходяться слова-антоніми.

Не зважаючи на те, що комп'ютерна лексика з'явилася досить недавно, однак, рухливі процеси розвитку комп'ютерної техніки зумовили її динамічність. Проте серед процесів, які зумовлюють динамічність комп'ютерної лексики, важливе місце займає процес словотворення.

Існує декілька видів словотворчих способів: афіксація, конверсія, словоскладання, аббревіація, злиття (телескопія) та редуплікація (повтор). Нові одиниці комп'ютерної лексики утворюються саме за їх допомогою.

Найпродуктивнішим способом словотвору саме комп'ютерної лексики є афіксація. Як зазначається в енциклопедії "Українська мова" за ред. В.М.Русанівського, афіксація – це найхарактерніший для української мови спосіб словотворення, за допомогою якого утворюється майже 85 відсотків слів її словникового складу.

Афіксація у свою чергу поділяється на суфіксальний, префіксальний та суфіксально-префіксальний засоби. Найбільш активним на сучасному етапі розвитку комп'ютерної лексики

визнається використання суфіксального способу словотворення.

Абсолютний прогрес мови виявляється насамперед у розвитку словникового складу, у його поповненні.

Поповнення словникового складу – це один із процесів пристосування мовної системи до нових умов комунікації у зв'язку зі змінами у позамовному середовищі.

Значна кількість новоутворень викликала появу нової науки - неології, тобто науки про неологізми, в сферу діяльності якої входить виявлення нових слів та їх значень, аналіз факторів їх появи, вивчення засобів їх утворення, розробка принципів відношення до них (їх прийняття чи неприйняття носіями мови) та лексикографічної обробки (фіксація в словниках та затвердження значень).

Однією із сфер соціального життя, які постачають найбільшу кількість інновацій, є сфера сучасних інформаційних технологій. Дослідження нової лексики цієї сфери життя дає змогу виявити тенденції розвитку всієї лексико-семантичної системи, активно діючи словотворчі процеси, розкрити механізми формування нових словотворчих моделей та елементів.

Дослідження у цій галузі переконують, що нова лексика утворюється, головним чином, зі свого власного матеріалу шляхом словотворчих операцій та переосмисленням існуючих одиниць [5, с. 3].

Афіксація, аббревіація, телескопія, словоскладання та конверсія продовжують залишатися основним джерелом появи нових морфологічних неологізмів. Семантичні неологізми виникають завдяки економічності мови, що змушує уникати кількісного приросту лексичних одиниць і обертає номінативну діяльність на вторинну номінацію - веде до переосмислення вже наявних у мові номінативних засобів [4, с. 66].

Звернемо увагу ще на одну яскраву тенденцію словотвору в галузі комп'ютерної лексики. Тісна співпраця програмістів з різних країн світу породила нові лексичні одиниці з використанням елементів інших мов. Хоча основна мова «комп'ютерна мова» - англійська, проекти та програми, розроблені вченими з різних країн світу зробили свій внесок в розвиток словникового складу сучасної англійської мови. Ряд вчених говорить про існування явища —гетерогенної дуплікації словотворчих елементів. Суть цього процесу полягає у залученні до паралельного функціонування в межах комп'ютерної терміносистеми автентичних (загальноанглійських) та запозичених (іншомовних) формантів ідентичного значення [7,с.14]. Новоутворення, до складу яких входить запозичений словотворчий елемент, утворюються переважно шляхом телескопії. Використання запозиченого елемента у даному прикладі зумовлено фонетичною схожістю елементів. Завдяки запозиченням вдається продемонструвати елемент гри, який притаманний мисленню високоосвічених професіоналів,

змінюється стильове забарвлення лексичних одиниць, їх внутрішня структура [4, с.22].

Висновки. Проаналізувавши нові лексичні одиниці та виявив загальні тенденції їх утворення, можна зробити такі висновки:

1. Слова-неологізми згодом починають брати участь в словотворчому процесі, утворюючи нові похідні.

2. Цей процес починається тоді, коли вихідне слово-неологізм асимілюється в мові, а його семантика стає зрозумілою більш широкому загалу.

3. Чітко простежується залежність вибору способу словотворення в залежності від семантичної «прозорості» вихідного елемента.

4. Якщо вихідне слово сприймається мовцями однозначно, тобто слово переходить з периферії у загальноживану мову, для створення похідних використовуються акронімія, телескопія – способи, за яких втрачається «прозорість» семантики складових елементів.

5. Якщо семантика вихідного слова недостатньо відома, для створення похідних використовуються афіксація, словоскладання – способи, при яких вихідна морфема зазнає менших змін.

6. Результати спостережень свідчать про тісний зв'язок між формою слова та його значенням.

7. Процес створення неологізмів від слів, які самі деякий час тому були неологізмами, підтверджує дію закону економії мовних засобів.

8. Взаємозалежність семантичного навантаження і морфологічної будови слова підтверджує системний характер мови.

Отже, словотворчі процеси у галузі комп'ютерної лексики ще тривалий час будуть приваблювати вчених тому що вони дають унікальну можливість простежити розвиток лексичної системи мови в діяхронії.

Список літератури

1. Алефиренко Н. Ф. *Теория языка. Вводный курс: учеб. пособие для студ. филол. спец. высш. учеб. заведений.* М.: Академия, 2004. 368 с.
2. Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. *Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти.* К.: KM Academia, 2000. 218 с.
3. Елисеева В. В. *Лексикология английского языка: учебник.* СПб.: СПбГУ. 2003. 44 с.
4. Зацкий Ю. А. *Неологизмы англ. мови 80–90років ХХ століття.* Запоріжжя: РА Тандем-УІ, 1997. 396с.
5. Корунець І. В. *Теорія і практика перекладу (аспектний переклад).* Вінниця: "Нова книга", 2001. 448с.
6. Мостовий М. І. *Лексикология английской мови.* Харків: Основа, 1993. 256 с.
7. Шур І. Особливості українського комп'ютерного жаргону. *Рідна школа.* 2001. № 3. С. 10.

References (transliterated)

1. Alefirenko N. F. *Teoriia iazyka. Vvodnyi kurs: uchebnoe posobie dlia studentov filologicheskoi spetsialnosti vysshikh uchebnykh zavedenii* [Theory of language. Introductory course: textbook for students of the philological specialty of higher educational universities]. Moscow, Akademiia, 2004. 368 p.
2. Diakov A. S., Kiiak T. R., Kudelko Z. B. *Osnovi terminotvorennia: Semantichny ta sotsiolingvistichny aspekti* [Basics of

- Thermography: Semantic and Sociolistic Aspects]. Kyiv, KM Academia, 2000. 218p.
3. Eliseeva V. V. *Leksikologija anglijskogo iazyka: uchebnik*. [Lexicology of the English language: a textbook]. Saint Petersburg, SPbGU, 2003. 44 p.
 4. Zatsny U. A. *Neologizmi anglijskoj movi 80-90 rokov XX stolitja* [Neologisms of the English language of 80-90 years of the twentieth century]. Zaporizhzhia, RA Tandem-U, 1997. 396 p.
 5. Korunets I. V. *Teoriia i praktika perekladu (aspektii pereklad)* [Theory and practice of translation (aspect translation)]. Vinnitsia: "Nova kniga". 2001. 448p.
 6. Mostovii M. I. *Leksikologija anglijskoj movi pidruchnyk dlia instytutiv i fakultetiv inozemnyh mov* [English lexicology: a textbook for institutes and faculties of foreign languages]. Kharkiv: Osнова, 1993. 256p.
 7. Shchur I. Osoblivosti ukrainskogo kompiuternogo zhargonu. [Features of the Ukrainian computer jargon]. *Ridna shkola*. [Native school]. 2001, no. 3, p. 10.

Поступила (received) 26.11.2018.

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Мирошниченко Вікторія Марківна (Мирошниченко Виктория Марковна, Myrosnychenko Viktoriya Markivna) – кандидат філологічних наук, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри ділової іноземної мови та перекладу; м. Харків, Україна; ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-7904-0616>; e-mail: tihonravov@kpi.kharkov.ua.

Шишкова Ірина Сергіївна (Шишкова Ирина Сергеевна, Shishkova Iryna Serhiivna) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», студентка; м. Харків, Україна; e-mail: tihonravov@kpi.kharkov.ua.

УДК 811, 111 : 811. 161. 2 : 81 ' 25

DOI: 10.20998/2227-6890.2019.01.16

І. В. НЕДАЙНОВА, А. О. ОДНОЛЕТКОВА

**НЕОЛОГІЗАЦІЯ ЯК ФЕНОМЕН ОНОВЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ:
ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ**

У даній статті неологізація розглядається як процес, що відображає динамічний розвиток сучасного суспільства. Досліджується сфера Інтернет-технологій як плідна область, в якій постійно з'являються нові поняття, а це значить, що в англійській мові одразу ж виникають нові слова на їх позначення. Здатність до розвитку і мобільності лексики в англійській мові викликає подібний процес і в українській, оскільки нові феномени повинні мати свої відповідники і в українськомовному просторі. В цьому дослідженні проаналізовано способи перекладу англійських неологізмів у сфері Інтернет-технологій, а у фокусі нашого аналізу знаходиться адекватність передачі сутності самого нового поняття засобами української мови. В рамках даного дослідження було проведено якісний і кількісний аналіз неологізмів в сфері інформаційно-комунікативних технологій, і можна сформулювати наступні висновки. По-перше, за рахунок однієї вузькоспеціалізованої області людської діяльності – інформаційних технологій англійська мова стала ще більш багатого і різноманітною. По-друге, словоскладання стало найбільш часто вживаною словотворчою моделлю неологізмів, в той час як найменше число неологізмів було утворено за допомогою «реверсії». За допомогою моделі «конверсія» за взятий проміжок часу жодного тематичного неологізму утворено не було. По-третє, більша половина розглянутих неологізмів до сих пір не переведена українською мовою, що може бути причиною недостатньо високих темпів поширення інформаційно-комунікативних технологій в Україні або відмінностями англійської та української мовних систем. Якщо ж говорити про переведені неологізми, то найбільш популярним способом перекладу стало калькування.

Ключові слова: лексико-семантична підсистема мови, неологія, неологізм, IT-технології, феномен, адекватність перекладу, способи перекладу.

И. В. НЕДАЙНОВА, А. А. ОДНОЛЕТКОВА

**НЕОЛОГИЗАЦИЯ КАК ФЕНОМЕН ОБНОВЛЕНИЯ АНГЛИЙСКОГО И
УКРАИНСКОГО ЯЗЫКОВ: ПРОБЛЕМЫ ПЕРЕВОДА**

В данной статье неологизация рассматривается как процесс, отображающий динамичное развитие современного общества. Исследуется сфера Интернет-технологий как плодотворная область, в которой постоянно появляются новые понятия, а это значит, в английском языке сразу же появляются новые слова для их обозначения. Способность к развитию и мобильности лексики в английском языке вызывает подобный процесс и в украинском, поскольку новые феномены должны иметь свои соответствия и в украинском языковом пространстве. В этом исследовании проанализированы способы перевода англоязычных неологизмов в сфере Интернет-технологий, а в фокусе нашего анализа находится адекватность передачи сути самого нового понятия средствами украинского языка. В рамках данного исследования был проведен качественный и количественный анализ неологизмов в сфере информационно-коммуникационных технологий, и можно сформулировать следующие выводы. Во-первых, за счет одной узкоспециализированной области человеческой деятельности - информационных технологий английский язык стал еще более богатой и разнообразной. Во-вторых, словосложение стало наиболее часто применяемой словообразовательной моделью неологизмов, в то время как наименьшее число неологизмов было создано с помощью «реверсии». С помощью модели «конверсия» за взятый промежуток времени ни одного тематического неологизма создано не было. В-третьих, большая часть рассмотренных неологизмов до сих пор не переведена на украинский язык, что может быть причиной недостаточно высоких темпов распространения информационно-коммуникативных технологий в Украине или различиями англоязычной и украинской языковых систем. Если же говорить о переведенных неологизмах, то наиболее популярным способом перевода стало копирование.

Ключевые слова: лексико-семантическая подсистема языка, неология, неологизм, IT-технологии, феномен, адекватность перевода, способы перевода.

© І. В. Недайнова, А. О. Однолеткова, 2019